

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Mohylew, Cesarstwo Rosyjskie; obecnie Białoruś

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum pomocy naukowych składu książek mohylewskiego ziemstwa gubernialnego (Музей наглядных учебных пособий книжного склада Могилевского губернского земства)

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum administracji samorządowej szczebla gubernialnego

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum o profilu pedagogicznym działające przy władzy samorządowej szczebla gubernialnego. Znany jest katalog zbiorów placówki. Znajdowały się w niej obiekty reprezentujące wszystkie dziedziny wiedzy wykładane w szkołach podstawowych i średnich.

Daty działalności / zakres czasowy:

1911 – 1918

Dostępność

Dostęp pełen

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Mnemoniczna.

Rodzaj pamięci

Narodowa: rosyjska/ religijna: prawosławna

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Obszar historyczny: wizerunki/obszar techniki: modele/obszar naturalny: okazy medyczne, geologiczne i zoologiczne

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Nie istnieje	Brak danych

DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	X	X
GODZINY OTWARCIA	X	X
DYREKTORZY	X	Brak danych
ZARZĄDCA	X	Ziemstwo gubernialne w Mohylewie
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)	X	Brak konkretnych danych

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Nie stwierdzono

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Brak danych

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Gubernia mohylewska

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Ziemstwo gubernialne w Mohylewie, powołane do życia w 1911, zaś zlikwidowane w 1918 r.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Brak danych

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Nie stwierdzono

Szczegółowa historia instytucji

Powołanie do życia w 1911 r. ziemstw (władzy samorządowej różnych szczebli) w guberniach zachodnich Cesarstwa Rosyjskiego spowodowało, że zaczęły przy nich powstawać różnego rodzaju organizacje oraz instytucje społeczne i kulturowe. Dla celów chronologicznych uściślijmy, że władze gubernialnego ziemstwa w Mohylewie wybrane zostały 20 VIII 1911 r. Jest to *terminus post quem* założenia omawianego muzeum.

Tymczasem według nie podpartej odniesieniami źródłowymi informacji A. Gużałowskiego powstało ono w 1911 r. Mieściło się przy składzie ksiązek gubernialnego ziemstwa w Mohylewie.

W 1914 r. ukazał się katalog zbiorów muzeum.

Nie są znane losy placówki po 1914 r. Domyślamy się, że terminem *ad quem* jej zamknięcia jest grudzień 1918 r., kiedy to władza sowiecka zlikwidowała ziemstwa.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Dzięki zachowanemu katalogowi zbiorów muzeum, wydanemu w 1914 r., wiemy, że dzieliły się one na 20 oddziałów i miały bardzo podobny skład do tego, jaki charakteryzował kolekcje muzeów pedagogicznych działających w Wileńskim Okręgu Naukowym. Wspomniane oddziały były następujące: Sprzęty klasowe – 8 poz. na sumę 26,18 rubli; J. rosyjski – 17 poz. na sumę 43,11 rubli; Historia święta – 15 poz. na sumę 29,80 rubli; Arytmetyka – 28 poz. na sumę 59,33 rubli; Geometria i kreślenie – 18 poz. na sumę 70,94 rubli; Geografia i etnografia – 42 poz. na sumę 181,89 rubli; Historia – 21 poz. na sumę 274,85 rubli; Anatomia i higiena – 27 poz. na sumę 92,9 rubli; Zoologia – 62 poz. na sumę 166,85 rubli; Botanika – 37 poz. na sumę 87,55 rubli; Mikroskopy – 10 poz. na sumę 190 rubli; Mineralogia – 16 poz. na sumę 49,55 rubli; Fizyka – 268 poz. na sumę 829,17 rubli; Rolnictwo i technologia – 41 poz. na sumę 132,19 rubli; Rysowanie – 30 poz. na sumę 32,92 rubli; Lepienie i metaloplastyka – 8 poz. na sumę 12,14 rubli; Rękodzieło – 46 poz. o niemożliwej do precyzyjnego ustalenia wartości; Przybory dla botanicznych i entomologicznych wycieczek – 63 poz., podobnie jak w wypadku oddziału poprzedniego, o niemożliwej do dokładnego ustalenia wartości; Muzyka i śpiew – 4 poz. na sumę 2,60 ruble; Podręczniki do nauczania z wykorzystaniem pomocy naukowych – 20 tytułów o wartości 15,88 rubli.

Łącznie zbiory składały się z 808 pozycji wycenionych na więcej niż 2297,85 rubli.

Zwraca uwagę, jeśli chodzi o tę kolekcję kilka zjawisk. Po pierwsze, widać jej dużą różnorodność. Składała się ona bowiem ze starannie dobranych, ciekawych i pożytecznych dla nauki obiektów. Na przykład najbardziej rozbudowany oddział fizyczny składał się z wyodrębnionych modułów służących objaśnieniu takich zjawisk, jak np. siła i ruch, hydrostatyka, pneumatyka, magnetyzm, akustyka, światło czy galwanizm, a także urządzeń (telefon, telegraf) itp. Oddział historyczny posiadał bardzo dużą kolekcję obrazków i map, oddział poświęcony rysowaniu zawierał między innymi albumy z wzornikami i z kartami dla wypełniania barwami, zaś dotyczący lepienia i metaloplastyki posiadał na przykład, oprócz różnych narzędzi, porcje gliny i plasteliny. W muzeum znajdowały się również różnego rodzaju modele. Po drugie, co prawda, kolekcja mohylewska była znacznie mniejsza niż znajdująca się w muzeum przy władzach Wileńskiego Okręgu Naukowego, jednak za to nie ustępowała zbiorom placówek funkcjonującym przy poszczególnych seminariach nauczycielskich, niektóre z nich nawet zdecydowanie przewyższając.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Brak

Strategia pozyskiwania zbiorów

Brak danych

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Brak konkretnych danych

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Brak

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

Brak konkretnych danych.

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Brak konkretnych danych

Wystawy czasowe

Brak

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Каталог музея наглядных учебных пособий книжного склада Могилевского губернского земства, Могилёв на Днестре 1914.

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Nie stwierdzono

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Nie stwierdzono.

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Gubernia mohylewska

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Brak danych

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

- Аврех Арон Яковлевич, П. А. Столыпин и судьбы реформ в России, Москва 1991, s. 159–169.

- Червонюк В.И., [Земское и городское самоуправление России \(вторая половина XIX –начало XX вв.\)](#), „Вестник Московского университета МВА России”, 2018, 2018, nr 4, s. 153–160.

- Гужалоўскі А., *Нараджэнне беларускага музея*, Мінск 2001.

- Каталог музея наглядных учебных пособий книжного склада Могилевского губернского земства, Могилев на Днестре 1914.

- Могилевская губерния. Государственные, религиозные и общественные учреждения (1772 – 1917), Минск 2014, s. 240–243.

- Тимофеев М.С., [«Положение о губернских и уездных земских учреждениях» от 1 января 1864 г. Как правовая основа проведения земской реформы в России](#), „Вестник Российского университета кооперации” 2014, nr 1 (15), s. 111–116.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inventarze / księgi gości

Nie stwierdzono

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Brak

Ciekawe cytaty

Brak

UWAGI:

Serdeczne podziękowania dla dr. Filipa Podberiozkina z Mińska za dostarczenie pdf-u książki: *Каталог музея наглядных учебных пособий книжного склада Могилевского губернского земства, Могилёв на Днестре 1914.*

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Dariusz Dąbrowski

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

X

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	

RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	